

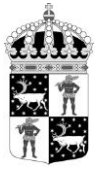


Länstyrelserna



Kameraövervakning 2015

Länstyrelsernas nationella tillsynsplan



Länsstyrelserna avger härmed redovisning av utfallet av genomförd tillsyn i enlighet med Länsstyrelserna nationella tillsynsplan avseende kameraövervakning för verksamhetsåret 2015.

Bakgrund till tillsynen

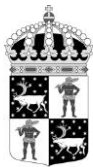
Av 39 § kameraövervakningslagen (2013:460) framgår att länsstyrelsen utövar tillsyn över kameraövervakning av platser dit allmänheten har tillträde. Vi ska också se till att tillståndskravet och anmälningsplikten för uppsatta övervakningskameror som inte tagits i bruk följs.

Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet utförs av respektive länsstyrelse i den omfattning som svarar mot behovet av tillsyn i respektive län samt tilldelade resurser. I syfte att effektivisera och få ökad uppmärksamhet kring vår tillsyn över kameraövervakningen i samhället, och därigenom öka effekten av tillsynen, gör vi sedan ett antal år en gemensam prioritering av tillsynen.

Enligt kameraövervakningslagen utövar länsstyrelsen tillsyn över sådan kameraövervakning som avser en plats dit allmänheten har tillträde. Länsstyrelsen har rätt att meddela de förelägganden som behövs för att lagen, och sådana föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen, ska följas.

Länsstyrelsen kan förena sådana beslut med vite. Dessutom har länsstyrelsen rätt att få tillträde till kontrollrum och andra delar av en övervakningsanläggning samt begära upplysningar av den som bedriver kameraövervakningen. Detta gäller även i fråga om den som för någon annans räkning har hand om övervakningen. Om den som bedriver kameraövervakning eller den som för någon annans räkning har hand om övervakningen inte ger länsstyrelsen tillträde, eller inte lämnar de upplysningar som begärs får länsstyrelsen förelägga om rättelse med vite. Länsstyrelsen har även möjlighet att ta hjälp av polishandräckning för att få tillträde till lokalerna.

Länsstyrelserna har i en nationell samverkansgrupp för kameraövervakning utformat förslag till plan för tillsynsarbetet 2015. Planen har därefter fastställts av chefsjuristnätverket. Planen angav att Länsstyrelsernas tillsyn avseende kameraövervakning 2015 skulle inriktas på övervakning som bedrivs av polismyndigheten och domstolar.



Allmänna utgångspunkter

Vid kameraövervakning av platser dit allmänheten har tillträde krävs enligt huvudregeln tillstånd från länsstyrelsen för att sådan övervakning ska få ske. Tillstånd till kameraövervakning beviljas om intresset av sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Vid all kameraövervakning ska tillbörlig hänsyn tas till enskildas personliga integritet.

Polismyndigheten omfattas av de tillfälliga undantag från tillståndsplikten som framgår av 11 § kameraövervakningslagen. Enligt detta får Polismyndigheten under en månad utan att någon ansökan gjorts använda kameraövervakning om denna är av vikt:

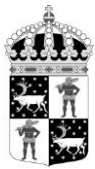
- för att avvärja en hotande olycka,
- begränsa verkningarna av en olycka,
- eller om det av särskild anledning finns risk för att allvarlig brottslighet som innebär fara för liv eller hälsa,
- eller för omfattande förstörelse av egendom kommer att utövas på en viss plats och syftet med övervakningen är att förebygga eller förhindra brott.

Undantaget förutsätter att en ansökan om tillstånd görs inom en månad för att övervakningen ska få bedrivas utan tillstånd till dess att ansökan har prövats.

Metod vid tillsyn

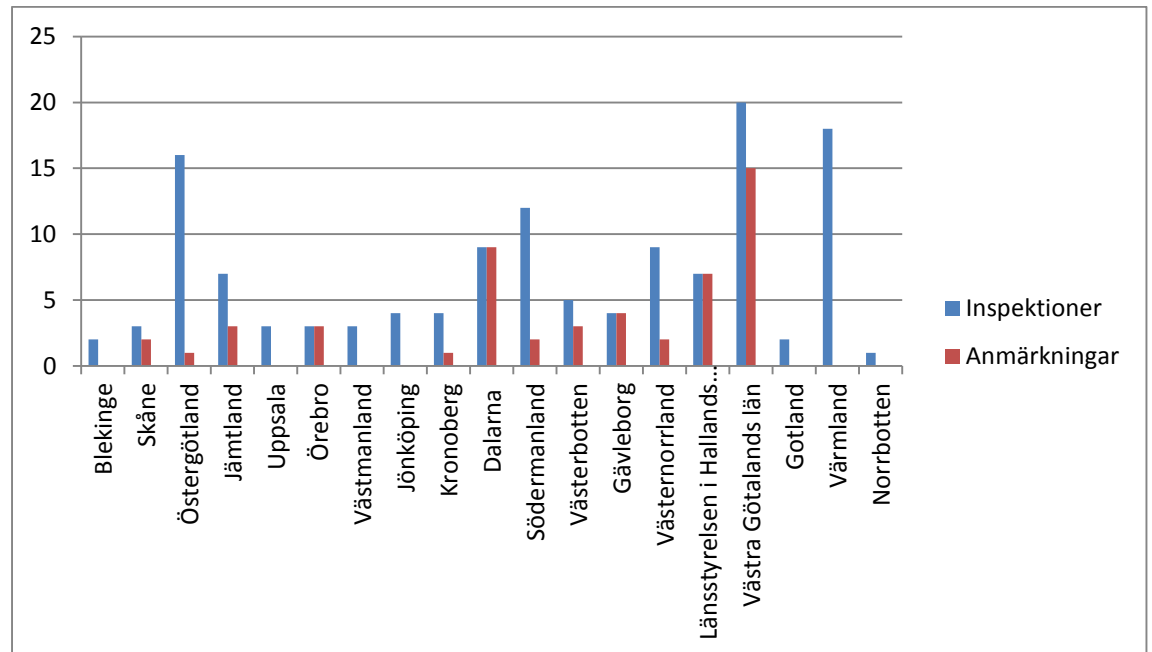
Tillsynen bör ske genom besök på platsen för kameraövervakningen samt på den plats där förvaring och hantering av bildmaterialet sker. Vid besöket bör särskilt uppmärksammas om:

- någon övervakning sker utan tillstånd
- om fler kameror används än vad tillståndet tillåter
- om kamerornas upptagningsområde följer tillståndet
- att verksamheten ändrats på platsen men kameraövervakning fortfarande sker
- att lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder har vidtagits för att skydda det upptagna bild- och ljudmaterialet
- att upplysning om kameraövervakningen sker med tydlig skyltning
- att tidsfristen på en månad för polisens undantag från tillståndsplikten inte överskrids, med mera.



Sammanställning av 2015- års tillsyn

Samtliga Länsstyrelser förutom Stockholm och Kalmar har deltagit i den gemensamma tillsynen.



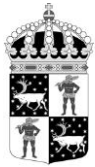
De 19 medverkande länsstyrelserna har tillsammans genomfört 132 inspektioner av polisstationer och domstolar. Sammanlagt har rapporterats 52 anmärkningar. I åtta av länen har inte registrerats några anmärkningar. En inspektion avser en plats oavsett om den innehåller mer än ett tillstånd till kameraövervakning. En registrerad anmärkning kan innehålla flera upptäckta felaktigheter.

Vanligaste anmärkning

Länsstyrelserna har i samband med rapporten även meddelat vilken anmärkning som var vanligast förekommande. Åtta länsstyrelser anger att ett av de vanligaste felen var att kamerornas upptagningsområde var större än vad tillståndet medgav. Fem länsstyrelser uppger att ett av de vanligaste felen var bristfällig skylting. Fyra länsstyrelser anger att det helt saknades tillstånd för den övervakning som bedrevs. Ytterligare vanliga anmärkningar var otillåten bildinspelning, fler kameror än tillståndet medgav, övervakning på tider som inte omfattades av tillståndet samt användande av kameror som inte längre behövdes.

Åtgärder med anledning av brister vid tillsyn

Flera av länsstyrelserna har angett att man vidtagit åtgärder i form av muntliga tillsägelser. Någon länsstyrelse har uppmanat tillståndshavaren att komma in med en ansökan om tillstånd. Ytterligare åtgärder är föreläggande om rättelse samt ny inspektion för att följa upp att bristerna åtgärdats. En länsstyrelse har avslagit Polismyndighetens ansökan om förlängning av ett § 11-tillstånd.



Slutsatser

Syftet med länsstyrelsens tillsyn är att se till att de lagar som beslutats av riksdagen följs och att reglerna är lika för alla. Tillsyn är en av länsstyrelsens kärnuppgifter och en uppgift som blir allt mer central i länsstyrelsens verksamhet. Länsstyrelserna har under år 2015 granskat 132 objekt och av dessa har 52 lett till olika typer av anmärkning. Samtliga inspekterade objekt är företrädare för det allmänna samt är rättsvårdande myndigheter. Av granskningen kan man se att en förhållandevis stor del av anmärkningarna avser otillåten kameraövervakning och/eller för stort upptagningsområde. Granskningen visar också att ett stort antal av de inspekterade domstolarna och polisstationerna inte följer reglerna om skyltning. Båda dessa anmärkningar är allvarliga. Polismyndigheten har möjlighet till tillståndsfri övervakning samt möjlighet till övervakning som får ske under tillståndsprövningen. Allmänheten har hög tilltro till de rättsvårdande myndigheterna. Länsstyrelsen anser att det är anmärkningsvärt att det vid en stor andel av de inspekterade verksamheterna sker övervakning i strid med kameraövervakningslagens regler.

Vid kameraövervakning som riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde finns ett krav på att området skyltas med att kameraövervakning samt eventuell ljudavlyssning sker samt vem som är ansvarig för övervakning. Syftet med kravet på skyltning är att den enskilde medborgaren ska kunna välja om man vill bli övervakad eller inte. Om skyltningen inte är tillräcklig eller helt saknas är det mycket svårare för den enskilde att göra detta val. Utifrån de resultat som redovisas i tillsynen anser länsstyrelserna att det är viktigt att fortsättningsvis bedriva tillsyn över alla verksamheter som omfattas av kameralagstiftningen och att detta sker efter en riskvärdering. Länsstyrelserna anser också att det är viktigt att följa upp resultatet från denna tillsyn.

För samverkansgruppen

Maria Leijon
Länsstyrelsen i Norrbotten

